

המחלקה לצורפות

המחלקה לצורפות מעניקה דגש ייחודי לשימור טכנולוגיות מסורתיות לצד טכניקות מודרניות וידע טכנולוגי, מתוך אמונה ששילובם יוביל את הסטודנט ליצירת כלי ביטוי אישיים, בהתאם לשורשיו ולתפיסת עולמו. תכנית הלימודים מבוססת על פיתוח מיומנות טכנית גבוהה והכרות מורחבת ומעמיקה עם החומר, תכונותיו ומגבלותיו, לצד שיח מתמיד עם האמנות והעיצוב-באמצעות קורסים רעיוניים שעיקרם פיתוח שפה רעיונית אישית. כל אלה יבואו לידי ביטוי עשיר וייחודי בייצור תכשיטים, אובייקטים, כלים ויודיאקה (אומנות יהודית).

מבין הטכניקות הנלמדות: ניסור, הלחמה, פיצור, ליטוש, בניית מבנה, שבץ מתכות, כיפוף, חיבורים קרים, שיבוץ אבנים, יציקה, שעווה, הכנת מודלים ליציקה, הטבעה, תבליט, ריקוע, הרמה, שילוב מתכות, פיליגרו, גרנולציה, עיצוב בתלת מימד (ריינו) ועוד. כחלק מתפיסת עולם, הלימודים במחלקה לצורפות מכשירים את הבוגרים להיות צורפים ומעצבים בעלי אמירה אישית, יכולת טכנולוגית גבוהה וכישורי עבודה במגוון רחב של תפקידים במסגרות עבודה שונות ומגוונות.

הקורסים הנלמדים

שם הקורס	שם המרצה	היקף שעות אקדמיות
שנה א:		
חיבורים חמים	אסתר מעיין	65
הפרדת החלק מן השלם	נגה חדד	65
עיבוד פלסטי ואלסטי של החומר	סיגל ליפשיץ	65
קופסאות-שיבוץ	אסתר מעיין	65
חיבורים קרים	נגה חדד	65
תבליט זפת	סיגל ליפשיץ	65
עיצוב	סיגל ליפשיץ	65
תולדות האמנות	גל שחר	52
רישום	זיוה ורטיקובסקי	52
אילוסטרייטור מתחילים	לירז בורשטיין	52
שנה ב:		
הרמה כלים	אלעד גוטרמן	65
אילוסטרייטור מתקדמים	לירז בורשטיין	52
פיסול בשעווה ויציקות- מתחילים	נגה חדד	52
שיבוץ טבעות- שיבוץ אישי	אסתר מעיין	65
טכניקות מסורתיות-פיליגרו	אסתר מעיין	52
סיכות ומנגנונים- אלכימאניה	אלעד גוטרמן	52
שילוב מתכות ומוקומה-חוליות	סיגל ליפשיץ	65
ריינו עיצוב ב-3D- מתחילים	נגה חדד	52
סוגרים	אסתר מעיין	65
עיצובי משפחה	סיגל ליפשיץ	65
הדרכה בקהילה	מאיה גצוב-פק	52

52	גל שחר	תולדות האמנות
שנה ג:		
65	סיגל ליפשיץ	מתכת ציפוי צבע ומרקם
52	נגה חזד	פיסול בשעווה ויציקות- מתקדמים
52	נגה חזד	ריינו עיצוב ב-3D- אסופה
104	סיגל ליפשיץ	הנחייה לפרויקט גמר
39	נגה חזד	הנחייה לפרויקט גמר

תקצירי קורסים

חיבורים חמים

הכרת סביבת העבודה, מכונות, כלי עבודה ובטיחות. הכרה ושימוש בכלי מדידה וסימון: סרגל, מחוגת עוקצים, מד זחיח (קליבר), זויתן, מדגש ומשרט. הכרת מבערים: גז, גז חמצן וגז אויר, ושימוש במבער גז. הכרה ושימוש בחומרי הלחמה (לחם רך, בינוני וקשה) וחומרי עזר להלחמה (אבקת בורקס). הכרה ושימוש בכלי עזר להלחמה: משטחי הלחמה ותכונותיהם, אובניים (משטח הלחמה מסתובב), סוגי מלקחיים (פינצטות) ודקר הלחמה.

הקורס יעסוק בלימוד ותרגול מעשי בטכניקות הלחמה שונות, בניית והלחמת מבנים חלולים. הסטודנט ילמד טכניקות הלחמה שונות, בניית מבנים גאומטריים חלולים, מבנים מרובעים ועגולים לפי שרטוט נתון. עיצוב, תכנון וייצור סדרה אישית של 3 טבעות מבנה.

הפרדת החלק מן השלם

בקורס נלמד על הכלים הבסיסיים של הצורף ונתרגלם על מתכות שונות: פליז, נחושת ואלפקה ועל-ידי תרגילים ותרגולים נבין קצת יותר את מקצוע הצורפות וכיצד צורפים נכון וטוב! נלמד לחתוך מתכת: גליוטינה, מספרי פח, קטר. ניסר מתכת: קשתית, מסוריות. קידוח במתכת: מקדחת שולחן, מדגש, מקדחים. פיצור המתכת: פצירות שונות. שיוף המתכת: ניירות שמיר שונים. ליטוש המתכת: מכונת ליטוש, מברשות ליטוש שונות וסבונים. במקביל לתרגילי ניסור, פיצור, שיוף וליטוש נלמד להכין צינור בעזרת פלטות משיכה, נכין מצינור זה ציר וסוגר ציר. נעצב, נתכנן ונניצר צמיד עם ציר וסוגר ציר.

צורפות מבוססת על ידע טכני של הכלים והחומרים בהם אנו משתמשים, הבנת הכלים והחומרים הופכת את העבודה לצורפות טובה!

עיבוד פלסטי ואלסטי של החומר

המתכות בטכניקות: הטבעה, אמבוסינג (הטבעה בוולס) ודייפורמינג (ריקוע לתוך תבנית). התבוננות בטבע (חי וצומח), בחירת מוצג והעברתו הצורנית למתכת בדו מימד (אמבוסינג) ובתלת מימד (תבנית דייפורמינג).

בסיומו של קורס זה הסטודנט ישלוח בטכניקת הטבעה בוולס (אמבוסנינג) וטכניקת ריקוע לתוך תבנית (דייפורמינג), נכין תבנית דייפורמינג לריקוע מבנים שאינם גאומטרים. נלמד לרקע לתוך התבנית חצאי מבנים, נלחים שני חצאי מבנים למבנים שלמים, נטביע מרקם (טקסטורה) במתכות השונות ע"י חומרים וכלים שונים. עיצוב, תכנון וייצור שרשרת חרוזים בטכניקות הנלמדות

חיבורים קרים

הקורס יעסוק בהבנת תפקיד המחברים, אשר מחברים ביחד חלקי תכשיטים וכלים, ואינם משרתים בצורה ישירה את קבוצת המנעולים. חיבורים קרים נמצאים בתכשיטים, כלים ואובייקטים רבים חיבור בין שני חומרים שונים כמו מתכת ועץ – מתכת ופלסטיק ואפילו מתכות שונות אחת לשנייה, בצורה שלא תפגום בחומר או בטקסטורה. בקורס נתרגל חיבורים שונים המשמשים לנו בסיס לחשיבת מבנה, חיבורים קבועים, חיבורים מתפרקים וחיבורים קינטיים (עם תנועה) ע"י תרגילים בחיבורים קרים - סמרור ניטים, הברגות והברזות, שיבוצי מתכות, צירים, שימוש/הכנת מכשיר ניטים וליטוש המתכת תכשיט/אובייקט בחיבורים קרים. תכנון, עיצוב וביצוע סדרה של שלוש טבעות עם נושא רעיוני או צורני, הטבעות צריכות להיות שונות בתפעולן ותפקודן הראשונה צרכה להיות קבועה, השנייה עם תנועה והשלישית מתפרקת.

תבליט זפת (רפוסה)

הקורס יעסוק בלימוד טכניקת תבליט זפת (רפוסה), התנסות בתרגילים שונים בהכנת תבליט בקערת זפת: תרגיל קו, תרגיל קו + נפח ותרגיל ריקוע צורה בתבנית + קווים פנימיים בתבליט זפת. לימוד הכנת כלי עבודה וחיסום הכלים לעבודה במתכת- 5 פונציות בסיסיים להכנת תבליט זפת (רפוסה). פיתוח יכולת ההתבוננות באובייקט (חי, דומם, צומח) והעברתו מרישום, צילום או האובייקט עצמו לרישום תלת מימדי במתכת בטכניקת תבליט זפת (רפוסה). תכנון, עיצוב וייצור סדרת מזוזות בטכניקת תבליט זפת בשילוב טכניקות שונות שנלמדו בקורסים השונים בסמסטר א' – ב'. כגון: הלחמה, חיבורים קרים, טכניקת ריקוע לתבנית (דייפורמינג), הטבעה, רקוע, צירים, קופסאות ושיבוץ בסיסי.

קופסאות – שיבוץ בסיסי

הקורס יעסוק בלימוד בניית מבנים מורכבים בצורות שונות: עגול, מרובע ומבנה חופשי לבחירת הסטודנט, חלוקה והרכבת המבנים לקופסאות בטכניקות סגירה ופתיחה שונות: פתיחה וסגירה בלחץ, פתיחה וסגירה ע"י ציר וסוגר/מנעול. במקביל ילמדו בניית בתי אבן ושיבוץ בסיסי: שיבוץ סרט ושיבוץ מדרגה בצורות שונות: עגול ומרובע. עיצוב, תכנון וביצוע קופסא אישית בטכניקות הנלמדות בקורסים השונים בסמסטר א'וב': חיבורים קרים, תבליט זפת, ריקוע לתבנית (דייפורמינג), הטבעה, צירים ושיבוץ.

רישום

הקורס יעסוק במכלול ההיבטים שמרכיבים את מעשה הרישום. הקורס יאפשר למשתתפיו ללמוד ולתרגל רישום מתוך התבוננות ובמגוון חומרים. נקודת המוצא של השיעורים תתבסס על גירוי רעיוני וחשיפה למגמות שונות ברישום תוך התבוננות ביצירות אמנות שונות. הלמידה תכלול:

1. טיפוח כושר ההבעה
2. הבניית ידע ומיומנויות טכניות ברישום תוך כדי תהליך דידיאקטי התפתחותי
3. הקניית שפה חזותית
4. פיתוח דמיון צורני, כושר התבוננות וכושר הביצוע

תולדות האמנות

בשנה א' ו-ב' משתתפים כל הסטודנטים מכל המחלקות בקורסים תאורטיים בתולדות האמנות. הקורסים סוקרים את התפתחות האמנות באירופה, מאז העת העתיקה ועד התקופה המודרנית ובוחנים סוגיות משמעותיות בעולם האמנות על רקע שינויים בתפיסות העולם והאדם, ואת השפעתם של תהליכים ואירועים שונים על אמנים, זרמים ויצירות, אשר נתנו ביטוי לסוגיות הנבחרות.

בנוסף, ילמדו הסטודנטים על התפתחות האמנות הישראלית מאז ראשית המאה העשרים ועל האופן שבו היא מבטאת סוגיות חברתיות, כלכליות ואחרות, על רקע האירועים ההיסטוריים של המאה, כל זאת, במטרה להבין את מערך הקשרים שבין חברה, כלכלה, פוליטיקה ועוד, לבין תוצרי התרבות והאמנות של אותה חברה.

הרמה כלים

הקורס יעסוק בהקניית ידע בסיסי לטכניקת "הרמה" בעבודה עם מתכת. הקורס יאפשר הכרות ושימוש בטכניקה ככלי בסיסי ליצירה האישית ויכולת בתוכו הכרות עם הכלים: פטישים וסדנים ויצירת כלי עגול, כלי עם זוויות ישרות וכלי בעיצוב אישי. הסטודנט אמור להגיע למצב של שליטה בסיסית בטכניקה ובחומר על מנת לאפשר את מימוש וביצוע הרעיון – האובייקט שנבחר. במהלך השיעורים נבחן בדיון כתתי ובעיקר בעבודה מעשית את הקשר בין העיצוב האישי של כל סטודנט לבין תכונותיה ומגבלותיה של טכניקת ה"הרמה".

שיבוץ טבעות - שיבוץ אישי

הקורס יעסוק בלימוד מתקדם בטכניקות שיבוץ מסורתיות שונות, הכנת בתים לשיבוץ ושיבוץ האבנים: שיבוץ מדרגה + שיבוץ שיניים מחוט, שיבוץ שיניים מפח, שיבוץ ביזנטי ושיבוץ סל מחוט. במקביל לטכניקות ה"שיבוץ המסורתי" כל סטודנט יחקור, יתכנן ויעצב בתי אבן ו"שיבוץ אחר" לחומרים שיבחר ושאינם אבנים כגון: עץ, נייר, פלסטיק, בד וכו'. עיצוב, תכנון וייצור סדרה

של 3 טבעות משובצות יעשה ב"בתי אבן אחרים" שיתוכננו לפי תכונות וצורת החומר "האחר", בהתייחסות לנושא ולחומר הנבחר ע"י הסטודנט.

ריינו עיצוב ב-3D – מתחילים

בקורס נלמד את הבסיס הדרוש לעבודה בתוכנת הריינו, נתנסה ביצירת תכשיטים ושליחתם להדפסה. הקורס בנוי מהדגמות+תרגול בכיתה והתנסות בבית. בסיומו של קורס זה הסטודנט יהיה מסוגל ליצר מודלים בעזרת המחשב, לשלוח אותם להדפסת תלת מימד וליציקה.

אילוסטריטור

הבנה ושליטה בתוכנת העיצוב הווקטורית אילוסטריטור (ILLUSTRATOR) מבית אדובי (ADOBE), מתן סל כלים חדש והרחבת יכולת הביטוי של הסטודנט בהעברת מסרים וקונספטים עיצוביים, יצירה ופיתוח רעיוני, הבאת רעיון עיצובי למוצר מוגמר דו או תלת-מימדי. בסיומו של קורס זה הסטודנטים יכירו את התכונות והיכולות של התוכנה וידעו ליישם תכונות אלו באופן ספציפי עבור צרכיהם השונים כמעצבי תכשיטים.

סיכות ומנגנונים-אלכימאניה

הקורס מתמקד בהבנה ובעשיית מנגנונים לסיכות, הקשר בין פונקציה לעיצוב. נלמד להכין מנגנונים לסיכות וסיכות למנגנונים, נלמד להכין אותם מהצד הפרקטי/פונקציונלי שלהם לעומת הצד העיצובי של המנגנון לסיכה. בנוסף הקורס יעסוק בפיתוח "חומרים" ועיצוב מתוכם, פיתוח טכנולוגיות ושפה עיצובית אישית, בניית סדרת סיכות על בסיס ייצור ושימוש בחומרים מגוונים: פולימרים שונים, דבקים, טקסטיל, חומרים אורגניים, פלסטיק, מוצרי נייר ועוד בשילוב טכניקות צורפות שונות. בסיומו של קורס זה הסטודנט יידע להכין מנגנונים מגוונים לסיכות שונות, במקביל יתנסה ויפתח חומרים "חדשים" ייחודיים וישלבם עם טכניקות צורפות שונות.

פיסול בשעווה – יציקה – מתחילים

הקורס יעסוק בלימוד והתנסות בטכניקות יציקת מתכות לצורך ייצור תכשיטים בייצור המוני תוך התחשבות בנושאים שונים: משקל שעווה- המרה למשקל מתכת (פליז, כסף, זהב), התכווצות- התכווצות התכשיט לעומת המודל, אנגוס- הבנת תפקידו ומיקומו בתכשיט לפני היציקה. לימוד טכניקות פיסול שונות בשעווה כגון פיסול בגריעה, פיסול בהוספה- עבודה עם מלחם ופיסול בשעווה רכה. התנסות מעשית ביציקות בשיטת השעווה הנעלמת ויציקה בשלד דיונון. גימור יציקות המתכת והכנתם למודל לפני הכנת תבנית גומי (קבלן משנה) וגימור סופי תכשיט יצוק. עיצוב, ייצור ויציקה טבעת בומביי דגרדה חלקה, טבעת מקבילה בגילוף טקסטורה, טבעת

חותם גאומטרית, טבעת מפוסלת, טבעת בשילוב חומרי טבע יצוקים, טבעת יצוקה בתוך שלד דיונון ואובייקטים אורגניים ביציקה צנטריפוגית.

טכניקות מסורתיות - פיליג'רן

הקורס יעסוק בלימוד תהליך התכת חומר, יצירת סגסוגות שונות והכנת חומר גלם: חוטים ופחים. הקניית ידע וניסיון רחב בטכניקות מתקדמות ומורכבות, לימוד טכניקות מסורתיות בצורפות: פיליג'רן, גרנולציה, מבנים וקונסטרוקציות מסורתיות. יושם דגש מיוחד על העמקת הידע והמיומנות בצורפות מסורתית עם דגש על עיצוב מודרני/עכשווי. טכניקות אלו יישמו ביצירת תכשיטים ייחודיים, אישיים ו"חדשים". בסיומו של קורס זה הסטודנט ישלוט בטכניקות: התכת חומר, יצירת סגסוגות, הכנת חומרי גלם והלחמות מסורתיות זעירות ועדינות. במקביל יעבור תהליך עיצובי וטכנולוגי של מעבר מטכניקות מסורתיות ושימוש אחר בהן לעיצוב תכשיט מודרני/עכשווי.

סוגרים

הקורס יעסוק בלימוד סוגי סגרים שונים: סגר קופסא, סגר כדור, סגר עגול/מרובע וסגר ביטחון. במקביל לעשיית הסגרים כל סטודנט יבחר מבנה אדריכלי ויערוך מחקר על המבנה, האדריכל שבנה אותו, סגנון המבנה, התקופה והחומרים ממנו נבנה. על הסטודנט יהיה לערוך הרצאה ומצגת על המבנה והאדריכל שבחר. מבנה זה ישמש כהשראה רעיונית, צורנית, קונסטרוקטיבית וחומרית לסטודנט לעיצוב, תכנון וביצוע ענק בעל מבנה, תנועה וסגר.

הדרכה בקהילה

קשר משמעותי, יצירתי ואקטיבי בין הסטודנט האמן לבין הקהילה. "כל בני הם אמנים מטבעם..." תמיד, כך זה נראה, עסקנו בעצמנו ובסביבה שלנו בדרכים אלו, כאשר אנו נהנים, משפרים וחולקים את מה שאנחנו רואים, יודעים ומדמיינים" (Quinn). הסטודנט האמן יוביל וידריך פרויקט של אמנות בקהילה מתוך תפיסה שהיצירתיות קיימת כבר בתוך הקהילה, ולאמנות יש כוח לחבר בין אנשים, להעצים את הקהילה ולעודד ביטוי עצמי ושייכות. הקורס ישלב בין תיאוריות של אמנות חברתית לבין פרויקט אמנות קהילתי. במהלך הקורס נתבונן בעיניים ביקורתיות במקרי מבחן של אמנות קהילתית, שיתופית ואקטיביסטית, ובהשפעות שלה על הקהילות בה היא מתקיימת. נביר סוגים שונים של קהילות, נבחן את הצרכים הייחודיים שלהן, ואת התרומה של פעילות אמנותית לקהילה. הסטודנטים ירכשו כלים ויקבלו ליווי בתכנון וביצוע של פרויקטים לאמנות בקהילה.

מתכת, ציפוי, צבע ומרקם

הקורס יעסוק בלימוד ובהתנסות במעבדה בטכניקות שונות של צריבה, צביעה, גמור ועיבוד פני השטח של מתכות שונות ע"י כימיקלים. במהלך הקורס יינתנו תרגילים שונים בטכניקות הקשורות לעיבוד פניי השטח בדרך מימד ובתלת מימד. תרגילים אלו יאגדו לבסוף לקטלוג שיכלול: דוגמאות של טכניקות מגוונות על מתכות שונות ודפי הסבר של תהליך צביעה/צריבה של כל טכניקה. במקביל כל סטודנט יבחר חפץ יודאיקה – אמנות יהודית, יחקור חפץ זה מהיבטים שונים: פולחן, תקופה, אזור גיאוגרפי, מבנה, צורה וחומר בעבר ובהווה. יכין מצגת מקיפה על חפץ זה ויחפש הקשרים של חפצי הטכס לחייו/לחיינו בהווה, על כל סטודנט לעצב, לתכנן ולייצר חפץ פולחן עכשווי בשילוב טכניקות של ציפוי, צביעה וצריבה בהם התנסה במהלך הקורס.

פיסול בשעווה – יציקה – מתקדמים

הקורס יעמיק בלימוד טכניקות יציקת מתכות לצורך ייצור תכשיטים בייצור המוני תוך התנסות ביציקה בצנטרפוגה ושיבוץ חומרים ביציקה, תכנון תכשיט מורכב (צמיד) המצריך כמה שלבי יצור, פיסול בשעווה, יציקה, הוספה בהלחמה\חיבור ק, שכפול בגומי, גימור סופי והרכבה.

ריינו עיצוב ב-3D – מתקדמים- אסופה

הקורס יעמיק את הידע בתוכנה את יכולות העיצוב והפיסול, תוך התנסות והתמודדות עם עבודה בהזמנה, ובתכנון ויצור סדרה קטנה בעיצוב אישי. בסיומו של קורס זה הסטודנט יהיה מסוגל לעבוד כמודליסט ולייצר קולקציות בעזרת תוכנת ריינו.

*המכון לאמנויות רשאי בכל עת לבצע שינויים בתכנית הלימודים וליידע על כך את הסטודנטים.